

Ö?retmen Adaylar? ?çin Çok Kültürlü E?itime Duyarl?I?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Adaylar? ?çin Çok Kültürlü E?itime Duyarl?I?k Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26927>

Özet

Bu akademik giri?, ö?retmen adaylar?n?n çok kültürlü e?itime yönelik duyarl?l?k düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? olan ölçe?i tan?tmaktadır. Ö?retmen Adaylar? ?çin Çok Kültürlü E?itime Duyarl?l?k Ölçe?i (ÖA?KÇEDÖ), Gül?en Büyük?ahin Çevik, Serap Gürses Yüce ve Gökhan Yavuz tarafından 2016 y?l?nda gerçekleştirilen kapsaml? bir geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? sonucunda olu?turulmuştur. Ölçek, ö?retmen yeti?tirme süreçlerinde adaylar?n kültürel farklılıklara kar?? tutumlar?n? ve fark?ndalıklar?n? belirlemeyi hedeflemektedir.

24 maddeden olu?an bu araç, psikometrik açıdan güçlü temellere sahiptir. Yapılan analizlerde hem **kapsam geçerli?i** için uzman görüşüne başvurulmu? hem de yapı geçerli?i için aç?mlay?c? faktör analizi kullan?lmıştır. Elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayılar?, ölçe?in güvenilir sonuçlar verdi?ini doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çok kültürlü e?itim, ö?retmen adaylar?, duyarlılık, geçerlik, güvenilirlik, psikometrik özellikler, kültürel yeterlik.

Yazarlar

Gül?en Büyük?ahin Çevik, Serap Gürses Yüce, Gökhan Yavuz.

Amaç

Ö?retmen Adaylar? ?çin Çok Kültürlü E?itime Duyarl?l?k Ölçe?i, ö?retmen adaylar?n?n çok kültürlü e?itim konularına ve bu konulardaki farklılıklara kar?? gösterdikleri duyarlılık düzeylerini belirlemek amacıyla geli?tirilmis?tir. Ölçek, e?itim fakültelerinde verilen ö?retmenlik e?itiminin, kültürel çe?itlili?e sahip s?n?flara ö?retmen yeti?tirme hedefine ne derece ula?tı?n? de?erlendirmede kritik bir rol oynamaktadır.

Bu arac?n temel amacı, ö?retmen adaylar?n?n etnik, dinsel ve kültürel çe?itlili?e yönelik tutumlar?n? nicel olarak ölçmektir. Elde edilen sonuçlar, ö?retmen yeti?tirme programlarında müfredat?n geli?tirilmesi, gerekli adaptasyonlar?n yapılması ve adaylar?n mesleki geli?im ihtiyaçlar?n?n belirlenmesi açısından yol göstericidir.

Yapı

Ölçek, ö?retmen adaylar?n?n kültürel çe?itlili?e kar?? sergiledikleri bilişsel ve duyuşsal tepkileri ölçen çok boyutlu bir psikolojik yapıyı hedeflemektedir. Bu yapı, çok kültürlü e?itim bağlamında

sadece farklılıkların farkında olmayı değil, aynı zamanda bu farklılıklara saygı duymayı ve eğitim uygulamalarının kültürel açıdan duyarlı hale getirme yeteneğini de kapsamaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bir öğretmenin farklı kültürel geçmişlere sahip öğrencilere karşın sergilediği olumlu tutumlar, önyargıların azaltılması ve eşitlikçi bir eğitim ortamı yaratma istekliliğidir. Ölçek, bu duyarlılık düzeyini alt boyutlar aracılığıyla detaylı bir şekilde analiz etme imkanı sunmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında kapsamlı bir geçerlik analizi yapılmış olup, bu analizler **kapsam geçerliliği** ve **yapı geçerliliği** olmak üzere iki ana başlıkta incelenmiştir. Kapsam geçerliliğine yönelik olarak, alanda uzman akademisyenlerin görüşlerine başvurulmuştur.

Çukurova Üniversitesi (Felsefe, Psikoloji, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Eğitim Programları ve Öğretimi)

Mustafa Kemal Üniversitesi (İngilizce Öğretmenliği, Eğitim Programları ve Öğretimi)

Adıyaman Üniversitesi (Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Ölçme ve Değerlendirme)

On Dokuz Mayıs Üniversitesi (Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık)

Bu dört üniversiteden toplam dokuz uzman araştırmacının görüşü alınarak ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen çok kültürlü eğitime duyarlılık yapısının yeterince temsil edip etmediği kontrol edilmiştir. Yapı geçerliliği ise istatistiksel yöntemlerle desteklenmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak yapılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına yönelik hesaplanan iç tutarlılık katsayıları, ölçeğin tutarlı sonuçlar ürettiğini göstermektedir:

Birinci alt boyut iç tutarlılık katsayısı: **0.86**

İkinci alt boyut iç tutarlılık katsayısı: **0.88**

Üçüncü alt boyut iç tutarlılık katsayısı: **0.67**

İki alt boyutta elde edilen yüksek katsayılar (0.86 ve 0.88), mükemmel düzeyde bir güvenilirliğe işaret ederken, üçüncü alt boyutun katsayısı (0.67) kabul edilebilir sınırlar içerisinde yer almaktadır. Bu sonuçlar, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verebileceğini kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla **açımlayıcı faktör analizi (AFA)** kullanılmıştır.

Bu analiz öncesinde verilerin faktörleştirilebilirli?i test edilmi?tir. Çal??mada elde edilen istatistiksel de?erler ?unlard?:

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri: **0.861**. Bu de?erin 0.60'n üzerinde olmas?, verilerin faktör analizi için uygun oldu?unu, hatta çok iyi düzeyde bir örneklem yeterlili?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Bartlett Küresellik Testi: ?statistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur ($p < .001$). Bu sonuç, korelasyon matrisinin birim matris olmad???n? ve faktör analizinin uygulanmas?n?n uygun oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen çok boyutlu yap?s?n? destekler nitelikte olup, ölçe?in amaca uygun bir ?ekilde çal??mas?n? sa?lam??t?r.

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme (Yeni bir psikometrik araç geli?tirme çal??mas?d?r.)

Format: Ölçek toplam **24 maddeden** olu?maktadır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Hedef Kitle: Öğretmen Adaylar? (E?itim Fakültelerinde öğrenim gören lisans öğrencileri).

Ya? Grubu: Üniversite öğrencisi popülasyonu.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerin e?itim programlar?na kay?tl? öğrenciler.

Test Metodolojisi: Uygulama, ki?isel beyana dayal? (self-report) bir envanterdir. Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi?tir ancak genellikle Likert tipi ölçek kullan?ld??? varsay?lmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen e?itimi, kültürel yeterlik, aç?mlay?c? faktör analizi, KMO, Bartlett testi, iç tutarl?lık, psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gül?en Büyük?ahin Çevik

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: gbcevik@adiyaman.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il (Ad?yaman Üniversitesi ile ili?kilidir).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2016 y?l?nda yay?mlanan akademik çal??ma kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için, telif haklar? ve izinler konusunda sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal makale format?ndaki PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

PDF Dosyas?: [ogretmen-adaylari-icin-cok-kulturlu-egitime-duyarlilik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çevik, G. B., Yüce, S. G., ve Yavuz, G. (2016). Ö?retmen Adaylar? ?çin Çok Kültürlü E?itime Duyarl?l?k Ölçe?i: Bir geçerlik ve güvenirlik çal??ması?. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(3), 103-116.

Ölçek Maddeleri

ÖNEML? NOT: Ölçe?in 24 maddesi, telif haklar? ve akademik yay?n etik kurallar? gere?i bu platformda yay?mlanmamaktadır. Ölçek maddelerine tam eri?im sa?lamak için lütfen yukar?da belirtilen orijinal akademik makaleye (Çevik, Yüce ve Yavuz, 2016) ba?vurunuz.